

ออกคู่มือท่องเที่ยว

# นราธิวาส

- เทียวเมืองใต้สุด
- ศึกษาป่าพรุโต๊ะแดง
- แข่งเรือกอลและ เรือยาวหน้าพระที่นั่ง
- ของดีเมืองนรา ผ้าบาติกและลองกอง



อกนินกนาการจากอนุสาร อ.ส.ก.



### ตราประจำจังหวัด

เดิมเป็นรูปต้นยางกับคนกรีดยาง หมายถึงอาชีพในการทำสวนยางพาราของชาวเมืองนราธิวาสส่งยางไปจำหน่ายยังต่างประเทศปีละมากๆ ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นรูปเรือใบเติมกำลังเส้นทางใบ

### คำขวัญประจำจังหวัด

ทักษิณราชดำหนัก ชนรักศาสนา นราทัศน์เพลินตา บาวใจจริงใจ แหล่งใหญ่แร่ทอง ลองกองหอมหวาน

### ต้นไม้ประจำจังหวัด

ตะเคียนชันตาแมว

## วนนัา

นราธิวาส เป็นจังหวัดที่อยู่ใต้สุดของประเทศไทย ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมุสลิม ยึดมั่นในหลักคำสอนของศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด มีภาษายาวีเป็นภาษาพูดและภาษาเขียนที่ใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวัน วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ จึงเป็นเอกลักษณ์ที่น่าศึกษา เป็นจังหวัดชายแดนที่มีศักยภาพเป็นประตูทองทางการค้า การท่องเที่ยว ปัจจุบันเป็นหนึ่งในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่อยู่ในโครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ (IMT-GT Growth Triangle Development Project) มีศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวเมืองชายแดนอยู่ที่อำเภอสุไหงโก-ลก ที่ชาวมาเลเซียและสิงคโปร์มาเที่ยวพักผ่อนและเลือกซื้อสินค้า

อนุสร อ.ส.ท. ได้จัดทำคู่มือท่องเที่ยวจังหวัดนราธิวาสขึ้น เนื่องจากเป็นเมืองชายแดนภาคใต้ที่มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ และเพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้จักกับจังหวัดนราธิวาสได้ดียิ่งขึ้น



### สารบัญ

ได้สุดแดนสยาม	๓
ชมความงดงาม	
แห่งมรดกทางวัฒนธรรม	๔
ท่องเที่ยวเลาะธรรมชาติ	๗
แผนที่จังหวัดนราธิวาส	๑๐
ผ่านแดนเยือนเพื่อนบ้าน	๑๔
เทศกาลและงานประเพณี	๑๕
สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก	๑๖
ที่พัก	๑๗
ร้านอาหาร	๑๘
การเดินทาง	๑๙
หมายเลขโทรศัพท์ที่สำคัญ	๑๙



บรรยากาศยามเช้าริมฝั่งแม่น้ำราชิवास  
ในขณะที่ชาวประมงรอออกไปล่าด้วยเรือกลและ

## ได้สุดแดนสยาม

“บ้านบางนรา” หรือ “มะนาลอ”

แต่เดิมเป็นเพียงหมู่บ้านหนึ่งที่ตั้งอยู่ริม  
แม่น้ำบางนรา ใกล้กับทะเล ในสมัย  
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก  
มหาราช (รัชกาลที่ ๑) บ้านบางนราถูกจัด  
อยู่ในเขตปกครองของเมืองสาบบุรี ๑ ใน  
บริเวณ ๗ หัวเมือง ต่อมาเมื่อปัตตานีได้  
รับการยกฐานะเป็นมณฑล บ้านบางนรา  
จึงย้ายมาสังกัดเมืองระแงงที่อยู่ในมณฑล  
ปัตตานี บ้านบางนราได้เจริญเป็นชุมชน  
ใหญ่ มีการค้าทั้งทางบกและทางทะเล  
จึงได้ย้ายที่ว่าการจากเมืองระแงงมาตั้ง  
ที่บ้านมะนาลอ ในปี พ.ศ. ๒๔๕๐  
สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า  
เจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕)

ในปี พ.ศ. ๒๔๕๘ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖) ได้เสด็จประพาส  
มณฑลปักษ์ใต้ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินมาถึงเมืองบางนรา ทรงดำริเห็นว่าบางนราควรที่จะมีชื่อเมือง  
ไว้เป็นหลักฐานสืบไป จึงโปรดให้เปลี่ยนชื่อเป็น เมืองนราธิวาส เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๘  
("น" บวกกับ "อริวาส" แปลว่า ที่อยู่ของคนดี) ต่อมาได้มีการปรับปรุงระบบบริหารราชการส่วน  
ภูมิภาคครั้งใหญ่ เปลี่ยนชื่อเมืองเป็นจังหวัด เมืองนราธิวาส จึงเปลี่ยนมาเป็น จังหวัดนราธิวาส ในปี  
พ.ศ. ๒๔๖๕ จนถึงปัจจุบัน

**จังหวัดนราธิวาส** มีพื้นที่ทั้งหมด ๙,๙๗๕.๙๓ ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่บนชายฝั่งทะเล  
ด้านตะวันออกของแหลมมลายู ทิศเหนือจดจังหวัดปัตตานีและอำเภอไทย ทิศตะวันตกจดจังหวัดยะลา  
ทิศตะวันออกจดอำเภอไทยและประเทศมาเลเซีย และทิศใต้จรดรัฐกลันตันของประเทศมาเลเซีย สภาพ  
ภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นป่าและภูเขาประมาณสองในสามของพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ราบส่วนใหญ่  
อยู่ติดกับบริเวณอำเภอไทย ซึ่งเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ๔ สาย คือ แม่น้ำสาบบุรี แม่น้ำบางนรา แม่น้ำตากใบ  
และแม่น้ำสุโงโกล-คง จังหวัดนราธิวาสมีภูมิอากาศแบบร้อนชื้น มีเพียง ๒ ฤดู คือ ฤดูร้อนและฤดูฝน  
ช่วงที่ฝนตกมากที่สุด คือช่วงระหว่างเดือน  
พฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม อุณหภูมิโดยเฉลี่ย  
๒๗-๒๙ องศาเซลเซียส

จังหวัดนราธิวาส แบ่งการปกครองออกเป็น  
เป็น ๑๓ อำเภอ คือ อำเภอเมืองนราธิวาส  
อำเภอดากใบ อำเภอสุโงโกล-คง อำเภอสุโงปาดิ  
อำเภอแว้ง อำเภอสุคีริน อำเภอจะแนะ  
อำเภอศรีสาคร อำเภอริอเสาะ อำเภอระแงะ  
อำเภอบาเจาะ อำเภอยี่งอ และอำเภอเจาะไอร้อง



๓



คู่มือท่องเที่ยว นราธิวาส





พระพุทธรูปทองสัมฤทธิ์

## ชมความงาม แห่งมรดกทางวัฒนธรรม

**มัสยิดกลาง (เก่า)** มัสยิดกลางหลังเก่า มีชื่อว่า มัสยิดยุเมอียะห์ หรือมัสยิดรายอ ตั้งอยู่ทางเหนือของตัวเมือง ห่างจากศาลากลางจังหวัดไปตามถนนพิชิตบำรุงจนถึงหอนาฬิกาเล็กน้อย เป็นมัสยิดไม้แบบสุมาตรา สร้างขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๑ เป็นมัสยิดเก่าแก่คู่บ้านคู่เมืองนราธิวาส และเป็นที่ตั้งของสุสานเจ้าเมืองเก่า คือ พระยาภูผาภักดี ตามปกติมัสยิดกลางประจำจังหวัดจะมีเพียงแห่งเดียวเท่านั้น แต่เนื่องจากมัสยิดแห่งนี้ค่อนข้างคับแคบ จึงได้มีการสร้างมัสยิดหลังใหม่ขึ้นบริเวณปากแม่น้ำบางนรา อย่างไรก็ตาม ประชาชนในพื้นที่ยังคงเลื่อมใสศรัทธาในมัสยิดหลังเก่าอยู่ มัสยิดแห่งนี้จึงดำรงฐานะเป็นมัสยิดกลาง ทำให้นราธิวาสมีมัสยิดกลางประจำจังหวัด ๒ แห่ง

**มัสยิดกลาง (ใหม่)** ตั้งอยู่ที่บ้านบางนาก่อนถึงหาดนราทัศน์ เป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม มัสยิดกลางนราธิวาสนี้สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔ เป็นมัสยิด



มัสยิดตะโลมะนาาะ

กลางประจำจังหวัดแห่งที่ ๒ สร้างเป็นอาคาร ๓ ชั้น แบบอาหรับ ชั้นล่างจะเป็นห้องประชุมใหญ่ ห้องทำละหมาดอยู่ ๒ ชั้นบน ยอดเป็นโดมขนาดใหญ่ มีหอสูงสำหรับส่งสัญญาณศาสนาเรียกชาวมุสลิมเข้ามาละหมาด

**พุทธอุทยานเขากง** (วัดเขากง-พระพุทธรูปทักษิณมิ่งมงคล) มีเนื้อที่ ๑๔๒ ไร่ ตั้งอยู่ที่ตำบลลำภู จากตัวเมืองใช้เส้นทางนราธิวาส-ระแงะ (ทางหลวงหมายเลข ๔๐๕๕) ประมาณ ๙ กิโลเมตร จะมองเห็นวัดเขากง และพระพุทธรูปทักษิณมิ่งมงคลสีทองปางปฐมเทศนาขัดสมาธิเพชรอยู่บนยอดเขา เป็นศิลปะสกุลช่างอินเดียตอนใต้ เริ่มสร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙ แล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ องค์พระเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กประดับด้วยโมเสกสีทอง หน้าตักกว้าง ๑๗ เมตร ความสูงวัดจากพระเศียรวัดมุตถึงบัวใต้พระเพลา ๒๔ เมตร จัดเป็นพระพุทธรูปกลางแจ้งทั้งตงามและใหญ่ที่สุดในภาคใต้

เนินเขาถูกถัดไปมีเจดีย์สี่ริมหมายาทรงระฆัง เหนือขุมประตู่ทั้ง ๔ ทิศมีเจดีย์รายประดับอยู่ ภายในประดิษฐานพระพรหม บนยอดสุดบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เนินเขาถัดไปอีกลูกหนึ่งเป็นที่ตั้งของพระอุโบสถ ผังด้านนอกทั้งสี่ด้านประดับกระเบื้องดินเผาแกะสลัก ด้านหลังเป็นรูปช้างหมอบถวายดอกบัว หน้าบันเป็นรูปนักรบมีเทวดาถือคนโทถวาย





## พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์

ตั้งอยู่บนเขาต้นหย่อมสี ตำบลกะลวอเหนือ ด้านริมทะเลใกล้กับอ่าวมะนาว ห่างจากตัวจังหวัดนราธิวาสตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๘๔ (นราธิวาส-ตากใบ) เป็นระยะทาง ๘ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๓๐๐ ไร่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ ๙) โปรดให้ก่อสร้างขึ้น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ภายในเขตพระราชฐานประกอบด้วย พระตำหนักของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และของพระบรมวงศานุวงศ์ ตกแต่งด้วยพรรณไม้นานาชนิด มีศูนย์ศิลปาชีพ ซึ่งเป็นแหล่งฝึกงานเครื่องปั้นดินเผาและเซรามิก รวมทั้งจำหน่ายด้วย

เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมได้ทุกวัน ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ นาฬิกา เว้นเฉพาะช่วงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานมาประทับแรมเท่านั้น ซึ่งปกติจะเป็นช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม การเดินทางสามารถนั่งรถโดยสารประจำทางเส้นที่ไปอำเภอตากใบ และลงที่หน้าพระตำหนักได้เลย

**วัดชลธาราสিংเห** ตั้งอยู่หมู่ ๓ ตำบลเจ๊ะเห ริมฝั่งแม่น้ำตากใบ จากตัวเมืองออกไปตามเส้นทางหลวงหมายเลข ๔๐๘๔ (นราธิวาส-ตากใบ) ถึงสี่แยกตลาดอำเภอตากใบ แล้วเลี้ยวซ้ายไปอีกประมาณ ๑๐๐ เมตร จะถึงปากทางเข้าวัด ท่านพระครูโสภาสพุทธคุณ (พุต) เป็นผู้เริ่มก่อตั้งวัดนี้ขึ้น และต้องไปขอที่ดินจากพระยาภักดีดินแดนเพื่อที่จะสร้างวัด เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๑๖ สมัยนั้นดินแดนตากใบยังเป็นของรัฐบาลันดินอยู่ วัดนี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรณีแบ่งแยกดินแดนตากใบประเทศสยามกับประเทศมลายู ซึ่งเป็นเมืองขึ้นของประเทศอังกฤษในขณะนั้น (สมัยรัชกาลที่ ๕ พ.ศ. ๒๔๕๒) โดยฝ่ายไทยได้มีการยกเอาพระพุทธรูปศาสนา

วัดและศิลปะในวัด เป็นหลักฐานการแบ่งปันเขตแดน อังกฤษจึงยอมรับเหตุผล โดยให้นำเอาแม่น้ำโก-ลกตรงบริเวณที่ไหลผ่านเมืองตากใบ (แม่น้ำตากใบ) เป็นเส้นแบ่งเขตแดน วัดนี้จึงรู้จักในอีกนามหนึ่งว่า “วัดพิทักษ์แผ่นดินไทย”



พระปรางค์ทองในวัดพิทักษ์แผ่นดินไทย

ภายในโบสถ์มีภาพจิตรกรรมฝาผนัง ซึ่งเขียนโดยพระภิกษุชาวสงขลา เป็นพุทธประวัติที่สอดแทรกภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในสมัยนั้นไว้เด่นชัด (สร้างขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว) และเป็นที่ประดิษฐานพระประธานปิดทองทั้งองค์ ทำให้ไม่เห็นลักษณะเดิมที่พระโอบุสเป็นสีแดง พระเศวตเป็นสีดำ ประดิษฐานอยู่บนบุษบกทรงสอบ สูงประมาณ ๑.๕ เมตร จากลักษณะบุษบกสันนิษฐานว่าเป็นพระมอญ มีวิหารประดิษฐานพระนอน ซึ่งตามผนังประดับด้วยเครื่องถ้วยสังคโลกเก่าแก่

การเดินทาง สามารถนั่งรถโดยสารประจำทางเส้นที่จะไปอำเภอตากใบ มีทั้งรถสองแถว (ค่าโดยสารประมาณ ๒๐ บาท) รถตู้ (ค่าโดยสารประมาณ ๓๐ บาท ขึ้นที่วงเวียนในอำเภอเมืองฯ) และรถบัส ลงที่แยกอำเภอตากใบ และเดินไปอีกประมาณ ๕๐๐ เมตร แต่รถตู้จะเข้าไปส่งถึงวัด



คู่มือท่องเที่ยว นราธิวาส



### มัสยิด ๓๐๐ ปี (มัสยิดวาดีอัลฮูเซ็น หรือ

มัสยิดตะโลมาเนาะ) บ้านตะโลมาเนาะ ตำบล  
คูโบะสาวอ อำเภอบาเจาะ ห่างจากจังหวัด  
นราธิวาส ระยะทาง ๒๕ กิโลเมตร ตามทางหลวง  
แผ่นดิน หมายเลข ๔๒ แล้วแยกที่บ้านบือราแง  
นายวันฮูเซ็น อัล-ซานาวี ผู้อพยพมาจากบ้านสะ  
นอยานยา จังหวัดปัตตานี เป็นผู้สร้าง เมื่อปี พ.ศ.  
๒๑๖๗ เริ่มแรกสร้างหลังคามุงใบลาน ต่อมา  
เปลี่ยนเป็นกระเบื้องดินเผา ลักษณะของมัสยิด  
มีความแตกต่างจากมัสยิดทั่วไป คือ เป็นอาคาร  
๒ หลังติดต่อกัน สร้างด้วยไม้ตะเคียนทั้งหลัง  
ลักษณะการสร้างให้ไม้สลักแทนตะปู รูปทรงของ  
อาคารเป็นแบบไทยพื้นเมือง ประยุกต์เข้ากับ  
ศิลปะจีน และมลายูออกมาได้ลงตัว ส่วนเด่นที่สุด  
ของอาคาร คือ เหนือหลังคามีสถานมารองรับจั่ว  
บนหลังคาอยู่ชั้นหนึ่ง ส่วนหออาซานซึ่งมีลักษณะ  
เป็นกังหัน ก็ตั้งอยู่บนหลังคาส่วนหลัง ฝาเรือนใช้  
ไม้ทั้งแผ่น แล้วเจาะหน้าต่าง ส่วนช่องลม แกะเป็น  
ลวดลาย ใบไม้ ดอกไม้สลักลายจีน

ปัจจุบันมัสยิดนี้ยังใช้เป็นสถานประกอบ  
ศาสนกิจของชาวมุสลิม หากต้องการเข้าชม  
ภายใน ต้องได้รับอนุญาตจากโต๊ะอิหม่ามประจำ  
หมู่บ้าน โดยทั่วไปเข้าชมได้บริเวณภายนอก  
เท่านั้น นอกจากนั้นหมู่บ้านตะโลมาเนาะในอดีต  
ยังเป็นแหล่งผลิตคัมภีร์อัลกุรอานที่เขียนด้วยมือ

**หลวงพ่อดังวัดเชิงเขา** ตั้งอยู่ที่หมู่ ๔  
บ้านเชิงเขา ตำบลปลูเกาะสาเมา อยู่ห่างจากที่  
ว่าการอำเภอไปทางจังหวัดปัตตานีประมาณ ๑๓  
กิโลเมตร มีทางแยกจากทางหลวงหมายเลข ๔๒  
(ถนนเพชรเกษม) เลี้ยวซ้ายที่บ้านต้นไทร ระยะทาง  
๕.๕ กิโลเมตร หลวงพ่อดัง อดีตเจ้าอาวาสและ  
เกจิอาจารย์ชื่อดังของจังหวัดนราธิวาส มรณภาพ  
เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๒ รวมอายุได้ ๙๐ ปี  
ภายหลังจากที่ท่านได้มรณภาพ ศพของท่านไม่  
เน่าเปื่อย ประชาชนเกิดศรัทธาและนำศพ  
ของท่านไปบรรจุไว้ในโลงแก้ว

### ศาลเจ้าแม่โต๊ะโมะ ตั้งอยู่ที่ซอยกูร

ถนนเจริญเขต ในเขตเทศบาลตำบลทุ่งโก-ลก  
เดิมที่เจ้าแม่โต๊ะโมะนี้ประดิษฐานอยู่ที่บ้านโต๊ะโมะ  
อำเภอสุดิริน ต่อมาชาวบ้านได้อัญเชิญมา  
ประดิษฐานที่อำเภอสุดิทุ่งโก-ลก เป็นที่นับถือของ  
ชาวสุโขทัย และชาวจังหวัดใกล้เคียง รวมทั้ง  
ชาวจีนในประเทศมาเลเซียเป็นอย่างมาก ทุกปี  
จะมีการจัดงานประเพณีประจำปีที่บริเวณศาลเจ้า  
ตรงกับวันที่ ๒๓ เดือนสามของจีน (ประมาณเดือน  
เมษายน) ในงานจะมีกิจกรรมมากมาย เช่น มีการ  
จัดขบวนแห่เจ้าแม่ ขบวนสิงโต ขบวนเชงกช  
ขบวนกลองยาว และยังมีกรลุยไฟด้วย



**เรือกอลละ** เป็นเรือประมงชายฝั่งขนาดเล็ก  
ที่ใช้ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตอนล่าง ลักษณะเป็นเรือ  
ลำใหญ่ มีความยาว ๒๕, ๒๒ และ ๒๐ คอก ลักษณะ  
การสร้างเรือจะทำให้ส่วนหัวและท้ายเรือสูงขึ้นจาก  
ลำเรืออันเป็นเอกลักษณ์มาช้านาน ลวดลายบนลำเรือ  
กอลละเป็นการผสมผสานระหว่างลายมลายู ลายชวา  
และลายไทย โดยมีสัดส่วนของลายไทยอยู่มากที่สุด  
เช่น ลายกระหนก ลายบัวคว่ำบัวหงาย ลายหัว  
พญานาค หนุมานเหินเวหา รวมทั้งลายหัวนกใน  
วรรณคดี เช่น “นุหรงชิงจ้อ” หรือสิงห์ภักดิ์ (ตัวเป็นสิงห์  
หรือราชสีห์ หัวเป็นนก คาบปลาไว้ที่หัวเรือ) เชื่อกันว่า  
มีเชื้อสายและมียุทธวิธีดีมาก ดำน้ำเก่ง จึงเป็นที่นิยม  
ของชาวประมง งานศิลปะบนลำเรือเสมือน “วิจิตรศิลป์  
บนทิวคลื่น” เพราะเรือกอลละไม่ได้วัดความสูงถึงการ  
ของลวดลายเพียงอย่างเดียว ทว่ายังเป็นเครื่องมือ  
ในการจับปลาเลี้ยงชีพชาวประมงด้วย กล่าวกันว่า  
ลูกแม่น้ำบางนราไม่มีเรือกอลละหาปลาที่ไหนเหมือน  
ไม่ใส่เสื้อผ้า



## ท่องเที่ยวธรรมชาติ

**ชายหาดนราทัศน์** เป็นหาดทรายขาวสะอาดยาวประมาณ ๕ กิโลเมตร ไปสิ้นสุดที่ปลายแหลม ด้านปากแม่น้ำบางนรา ซึ่งใช้เป็นสถานที่จัดการแข่งขันเรือกอล์ฟและที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีด้วย แนวสนทำให้บรรยากาศร่มรื่นมากขึ้น ชาวบ้านนิยมมาพักผ่อนหย่อนใจกันที่นี่ ใกล้ๆกันมีหมู่บ้านชาวประมงตั้งกระจายตามริมแม่น้ำบางนรา และบริเวณเชิงเขามีเรือกอล์ฟและของชาวประมงจอดอยู่มากมาย อยู่เลยจากตัวเมืองนราธิวาสไปตามถนนสายพิชิตบำรุง ประมาณ ๑-๒ กิโลเมตร นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการรถจักรยานยนต์รถสามล้อถีบ หรือรถสองแถวเล็ก จากตัวเมืองนราธิวาสไปยังหาดนราทัศน์ได้สะดวก

**วนอุทยานอ่าวมะนาว** ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ ตำบลกะลุวอเหนือ ตามทางหลวงหมายเลข ๔๐๘๔ (นราธิวาส-ตากใบ) ประมาณ ๓ กิโลเมตร และมีทางแยกไปสู่หาดอีก ๓ กิโลเมตร เป็นชายหาดที่ยาวต่อเนื่องจากชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของจังหวัดปัตตานี เป็นโค้งอ่าวเชื่อมต่อกันยาวประมาณ ๔ กิโลเมตร ด้านหนึ่งติดพระตำหนักทักษิณราชินี บริเวณริมหาดมีสวนรุกขชาติ และทิวสนร่มรื่น มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าชายหาด (beach forest) ระยะทางประมาณ ๑ กิโลเมตร พันธุ์ไม้ที่พบจะเป็นไม้ที่ชอบความแห้งแล้ง เช่น จักทะเล มะนาวผี เตยทะเล (ผลมีหน้าตาคล้ายส้มปะรด)

**ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง** จัดตั้งขึ้นเพื่อสนองพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่จะเป็แหล่งรวมการศึกษาสาขาวิชาต่างๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาที่ดินทำกินแก่ราษฎรในพื้นที่แบบเบ็ดเสร็จ คือ วิเคราะห์ ทดสอบการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ให้ข้อมูลวิชาการ และฝึกอบรมการเกษตร เนื้อที่ศูนย์ฯ ทั้งหมด ๑,๗๔๐ ไร่ ถูกแบ่งเป็น อาคารสำนักงาน แปลงสาธิต และแปลงวิจัยทดลองในพื้นที่ป่าพรุ



โครงการในพระราชดำริ เช่น โครงการแก่งดิน คือ การทดลองทำให้ดินในนาข้าวเปรี้ยวที่สุด และหาวิธีแก้ไข เพื่อที่จะนำไปปรับใช้กับดินเปรี้ยวในพื้นที่ต่างๆได้ทุกที่ โครงการอื่นๆของศูนย์ฯ เช่น โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ที่น่าสนใจมาปรับใช้ให้เข้ากับสภาพพื้นที่นี้ ซึ่งมีน้ำมากพออยู่แล้ว การทดลองปลูกปาล์มน้ำมันที่ขึ้นในดินอินทรีย์จัด โดยมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กครบวงจร ร่วมกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่เข้ามาดูแลผลิตภัณฑ์จากปาล์มน้ำมัน เช่น น้ำมันที่สกัดได้จากปาล์ม สมู เนย โรงงานแปรรูปสัตว์น้ำบ่อก๊าซชีวภาพจากมูลวัว การทดลองนำแร่กำหวนมาปลูกเป็นพืชแซมในสวนยางพารา ทางศูนย์ฯ ยังเปิดศูนย์ฝึกอบรมงานหัตถกรรมจากกระจูดและใบปาล์มในวันเวลาสาธการ ทั้งนี้มีนันทนาการของศูนย์ฯ จัดทุกเดือนกันยายน ซึ่งตรงกับเทศกาลของดีเมืองนรา

การเดินทาง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองตั้งอยู่ระหว่างบ้านพิกุลทองและบ้านโคกสยา ตำบลกะลุวอเหนือ ห่างจากพระตำหนักทักษิณราชินี ประมาณ ๑ กิโลเมตร และห่างจากตัวเมืองนราธิวาสตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๘๔ (นราธิวาส-อำเภอตากใบ) ระยะทาง ๘ กิโลเมตร

**เกาะยาว** ตั้งอยู่ไม่ไกลจากวัดชลธาราสิงเห จากสี่แยกตลาดอำเภอตากใบ เลยไปยังแม่น้ำตากใบ มีสะพานไม้ชื่อ “สะพานคอกย ๑๐๐ ปี” ยาว ๓๔๕ เมตร ทอดข้ามแม่น้ำตากใบไปยังเกาะยาว ซึ่งทางด้านตะวันออกของเกาะติดกับ





ปาล์มบังสุริย ความงดงามแห่งป่าพรุ-บตา

ทะเล มีหาดทรายละเอียดสีน้ำตาล ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นมุสลิมประกอบอาชีพประมงและสวนมะพร้าว

**ชายหาดกูปู-บ้านคลองตัน ครอบคลุมตำบลไทรวัน และตำบลศาลาใหม่ ทอดยาวไปจนถึงตำบลเจ๊ะเห อำเภอตากใบ มาสุดที่ปากแม่น้ำสุโงโกลกชายแดนไทย ความยาวโดยประมาณ ๒๕ กิโลเมตร การเดินทางใช้เส้นทางหมายเลข ๔๐๔๔ (นราธิวาส-ตากใบ) ระยะทางประมาณ ๒๐ กิโลเมตร มีถนนถึงชายหาด ระยะทาง ๑ กิโลเมตร เป็นชายหาดที่มีทิวทัศน์สวยงาม หาดทรายขาวสะอาด**

**ศูนย์วิจัยและศึกษาธรรมชาติป่าพรุสิรินธร (ป่าพรุโต๊ะแดง) ป่าพรุสิรินธรเป็นส่วนหนึ่งของป่าพรุโต๊ะแดง ป่าพรุแห่งสุดท้ายของประเทศไทย ซึ่งคลุมพื้นที่ของ ๓ อำเภอ คือ อำเภอตากใบ อำเภอสุนทรวิชัย และอำเภอสุนทรวิชัย มีพื้นที่ประมาณ ๑๒๐,๐๐๐ ไร่ แต่ส่วนที่สมบูรณ์โดยประมาณมีเพียง ๕๐,๐๐๐ ไร่ เป็นป่าที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ด้วยสัตว์ป่าและพรรณไม้ พื้นที่ป่าพรุมีลำน้ำสำคัญหลายสายไหลผ่าน คือ**

คลองสุโงปาดี แม่น้ำบางนรา และคลองโต๊ะแดง ซึ่งเป็นที่มาของชื่อป่า

ภายในศูนย์ฯ ได้จัดให้มีทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ เพื่อประชาสัมพันธ์ความรู้ด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับธรรมชาติของป่าพรุ เริ่มที่บึงน้ำด้านหลังอาคารศูนย์วิจัยและศึกษาธรรมชาติป่าพรุสิรินธร เป็นสะพานไม้ ต่อลัดเลาะเข้าไปในป่าพรุ ระยะทาง ๑,๒๐๐ เมตร บางช่วงเป็นสะพานไม้ร้อยลวดสลิง บางช่วงเป็นท่อนสูง สำหรับชมทิวทัศน์เบื้องล่างที่ขมูไปด้วยไม้ผืนนาพรรณ ในป่าพรุ จะมีป้ายชื่อต้นไม้ที่น่าสนใจ และข้อความรู้ที่เป็นจุดๆ สำหรับให้ความรู้แก่ผู้เดินชมด้วย เปิดทุกวัน ระหว่างเวลา ๐๘.๐๐-๑๖.๐๐ นาฬิกา ไม่เสียค่าเข้าชม และมีห้องจัดนิทรรศการให้ความรู้แก่ผู้ที่มาเที่ยวชม

พันธุ์ไม้ที่พบในป่าพรุมีกว่า ๔๐๐ ชนิด สัตว์ป่าที่พบกว่า ๒๐๐ ชนิด เช่น ค่าง ชะมด หมูป่า หมีขอ แมวป่าหัวแบน (ซึ่งเป็นสัตว์คุ้มครองที่หายากอีกชนิดหนึ่งของไทย) นวลึงคโปร้ พบค่อนข้างยากในคาบสมุทรมลายู แต่ชุกชุมมากบนเกาะลิงคโปร้ สำหรับประเทศไทยพบชุกชุมในป่าพรุโต๊ะแดงเท่านั้น ปลาที่พบ ได้แก่ ปลาปากยื่น เป็นปลาชนิดใหม่ของโลกพบที่ป่าพรุสิรินธรนี้เท่านั้น ปลาตุ๊กตาฟัน ที่มีรูปร่างคล้ายงู ปลากระมะะ รูปร่างประหลาด มีหัวแบนๆ กว้างๆ และลำตัวยาวเรียวไปจนถึงหาง มีเสียงพิชอยู่ใต้ครีบหลัง ปลาเหล่านี้อาศัยป่าพรุเป็นพื้นที่หลบภัยและวางไข่ นักชนิดต่างๆ ได้แก่ นกกางเขนดงหางแดง มีมากในเกาะสุมาตรา เกาะบอร์เนียว และมาเลเซีย ในประเทศไทยพบครั้งแรกที่นี่ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ นกจับแมลงสีฟ้ามาเลเซีย ซึ่งในประเทศไทยพบที่ป่าพรุสิรินธรเพียงแห่งเดียวเท่านั้น และปัจจุบันนกทั้งสองชนิดอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

หากเดินทางโดยรถไฟจากกรุงเทพฯ จะค่อนข้างสะดวกกว่า เพราะสถานีปลายทางอยู่ที่อำเภอสุนทรวิชัย หากมีได้นำรถมาเอง สามารถ



ให้บริการรถรับจ้างจากตัวเมืองสุโขทัยได้

ทางรถยนต์ จากอำเภอตากใบใช้เส้นทางตากใบ-สุโขทัย (ทางหลวงหมายเลข ๔๐๕๗) ประมาณ ๕ กิโลเมตร จะมีทางแยกเล็กๆเข้าสู่ถนนชนวนันท์ เข้าไปประมาณ ๓ กิโลเมตร แล้วเลี้ยวซ้ายไปอีก ๒ กิโลเมตร มีป้ายบอกทางเข้าสู่ศูนย์วิจัยและศึกษาธรรมชาติป่าพรุสิรินธรเป็นระยะ สอบถามรายละเอียดที่ตู้ ปณ.

๓๗ อำเภอสุโขทัย โทร. ๙๖๑๒๐

**น้ำตกจัดรวาริน** อยู่ที่ตำบลโคะเค็ง

อำเภอสุโขทัย ไปตามทางหลวงหมายเลข ๔๐๕๖ ถึงโรงพยาบาลสุโขทัย แล้วเลี้ยวซ้ายไปตามถนนอีก ๖ กิโลเมตร ทางเข้าลาดยางตลอด อยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติบุโตะ-สุโขทัย เป็นน้ำตกขนาดกลาง มีน้ำตลอดทั้งปี สภาพแวดล้อมร่มรื่นด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิด พันธุ์ไม้เด่นของที่นี่คือ ปาล์มบังสุริย ซึ่งเป็นไม้หายาก พบในบริเวณป่าลึกที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ ๑,๘๐๐ เมตร มีถิ่นกำเนิดในประเทศมาเลเซีย ลักษณะเป็นไม้ลำต้นเดี่ยว แต่แตกกิ่งออกเป็นกอใหญ่ สูงท่วมหัว สามารถสูงได้ถึง ๓ เมตร ใบแผ่กว้างทรงรีแหลม ขาวหยาบคด มีเส้นใบเรียงกันเป็นระเบียบสวยงาม ได้รับการยกย่องจากทั่วโลกว่าเป็นปาล์มที่สวยงามที่สุด พบได้ในป่าแถบนี้เท่านั้น ชื่อ "ปาล์มบังสุริย" ตั้งโดยศาสตราจารย์ประชิด วามานนท์ ที่ปรึกษาโครงการสวนพระองค์ เมื่อครั้งท่านเดินทางมาสำรวจพื้นที่แถบนี้ ได้พบปาล์มชนิดนี้ปลูกอยู่ในหมู่บ้านมุสลิม ศาสตราจารย์ประชิดเห็นว่า ใบของปาล์มชนิดนี้มีลักษณะคล้าย "บังสุริย" เครื่องสูงที่ใช้บังแดดในการพิธีแห่ จึงนำมาตั้งเป็นชื่อปาล์มดังกล่าว ส่วนภาษาท้องถิ่นเรียกว่า "บูเกะฮิแป" แปลว่าตะขากุหลาบ น่าจะมาจากส่วนยอดดอกที่คล้ายตัวตะขากุ

**อุทยานแห่งชาติบุโตะ-สุโขทัย** เขตอำเภอบาเจาะ สมัยก่อนเรียกเขาบุโตะ-สุโขทัยเป็นส่วนหนึ่งของทิวเขาสันกาลาคีรี แบ่งเขตแดน



ไทย-มาเลเซีย เคยเป็นที่รังสรรค์ของผู้ก่อการร้าย จึงไม่ค่อยมีผู้ใดเข้ามาสัมผัสความมหัศจรรย์ของผืนป่าดงดิบแห่งนี้ เมื่อสถานการณ์คลี่คลายลง ในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ กรมป่าไม้จึงจัดตั้งวนอุทยานน้ำตกป่าโจ และกลายมาเป็นอุทยานแห่งชาติบุโตะ-สุโขทัย ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ ๒๙๔ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของจังหวัดน่าน นราธิวาส ยะลา และปัตตานี

เรียกเขาบุโตะนี้จัดเป็นส่วนหนึ่งของป่าดิบร้อนแบบอินโด-มาลายัน ป่าดิบชื้นเขตร้อนซึ่งมีความชื้นสูง เพราะมีน้ำฝนตกตลอดปี และเป็นป่าที่มีความหลากหลายทางชีวภาพมากที่สุด เมื่อเทียบกับป่าประเภทอื่นในพื้นที่เท่าๆกัน ป่าเขตร้อนนี้จะพบเฉพาะแนวเส้นศูนย์สูตร คือ พื้นที่ระหว่างเส้นทรอปิคอลออฟแคนเซอร์ที่ ๒๓ [๑/๒] องศาเหนือและใต้ ในประเทศไทยจะอยู่ในช่วงตลอดฤดูร้อน จังหวัดระนองลงไป

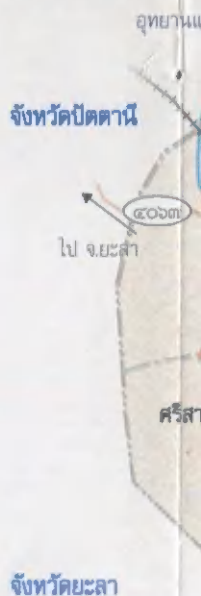


ระยะทางจากจังหวัดนราธิวาสไปยังจังหวัดใกล้เคียง

ปัตตานี	๙๒	กิโลเมตร
ยะลา	๑๒๘	กิโลเมตร
สงขลา	๙๔	กิโลเมตร

ระยะทางจากอำเภอเมืองนราธิวาสไปยังอำเภอต่างๆ

จะนะ	๔๗	กิโลเมตร
เจาะไอร้อง	๓๖	กิโลเมตร
ตากใบ	๓๓	กิโลเมตร
บาเจาะ	๒๘	กิโลเมตร
ยี่งอ	๑๘	กิโลเมตร
ระแงะ	๒๔	กิโลเมตร
รือเสาะ	๔๘	กิโลเมตร
แว้ง	๘๓	กิโลเมตร
ศรีสาคร	๖๕	กิโลเมตร
สุคิริน	๑๑๒	กิโลเมตร
สุโงโกะ	๖๓	กิโลเมตร
สุโงปาดิ	๔๙	กิโลเมตร









พันธุ์ไม้เด่นของที่นี่คือ “ใบไม้สีทอง” หรือ “ย่านดาโอ๊ะ” เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑ พันธุ์ไม้ชนิดนี้ถูกค้นพบเป็นครั้งแรกในโลกที่นี่ ใบไม้สีทองเป็นไม้เลื้อย สามารถมองเห็นได้จากกระเช้าโกสหากขึ้นในที่ที่มีความชื้นสูง ลักษณะของใบจะย่นมนหนาตามไปด้วย เมื่อใบใหญ่เต็มที จึงเริ่มเปลี่ยนเป็นสีบรอนซ์เงิน หรือเขียวในที่สูง และยังมีพันธุ์ไม้ที่สำคัญ หายากและกำลังจะสูญพันธุ์คือ “หวายตะค้าทอง”

สัตว์ป่าหายากที่เคยพบในบริเวณนี้คือ แรด ชะนีมือดำ สมเสร็จ และเสียดา และที่สำคัญ คือ ค่างแว่นถิ่นใต้ มีถิ่นอาศัยอยู่ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทางตอนใต้ของพม่าภาคใต้ของประเทศไทย ไปจนถึงมาเลเซียและหมู่เกาะใกล้เคียง มักอาศัยอยู่ตามภูเขาสูงชันและป่าดงดิบ อยู่รวมกันเป็นฝูงประมาณ ๓-๔ ตัว มีตัวผู้ที่แข็งแรงที่สุดเป็นจ่าฝูง เน้นจากค่างแว่นถิ่นใต้แล้ว ในประเทศไทยยังพบค่างอีก ๓ ชนิด ได้แก่ ค่างดำ ค่างหงอก และค่างแว่นถิ่นเหนือ ในปัจจุบันค่างทั้ง ๔ ชนิด ถูกจัดให้เป็นสัตว์เสี่ยงสูญพันธุ์ที่มีสถานภาพถูกคุกคาม

ในอุทยานฯ มีน้ำตกอยู่หลายแห่ง เช่น น้ำตกภูแว น้ำตกปายใจ และน้ำตกปากด แต่ที่รู้จักกันทั่วไป นักท่องเที่ยวเข้าถึงได้สะดวก คือ “น้ำตกปายใจ” เป็นน้ำตกที่มีลักษณะเป็นหน้าผาสูงกว้าง คำว่า “ปายใจ” เป็นภาษามลายูมีความหมายว่า “น้ำตก” ที่น้ำตกปายใจมีทางขึ้นไปสู่ต้นน้ำเพียงชั้นๆ รวม ๓ ชั้น นับว่าเป็นน้ำตกที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดและสวยงามแห่งหนึ่งของภาคใต้ แต่เนื่องจากสภาพป่าโดยรอบไม่สมบูรณ์นัก ในหน้าแล้งน้ำจึงค่อนข้างน้อย นอกจากน้ำตก ยังมีสถานที่น่าสนใจ คือ ศาลาธารทัศน์ ซึ่งเคยเป็นหลัปล้ำเจ้าอยู่หัว ในคราวเสด็จประพาสจังหวัดนราธิวาส และยังมีก้อนหินสลักพระปรมมาภิไธยตั้งอยู่บริเวณน้ำตกปายใจ

การเดินทาง ห่างจากตัวจังหวัดนราธิวาส ๒๖ กิโลเมตร ใช้ทางหลวงหมายเลข ๓๒ ไปยัง

อำเภอบาเจาะถึงบริเวณสี่แยกเข้าตัวอำเภอ ให้เลี้ยวเข้าไปตามถนนอีกประมาณ ๒ กิโลเมตร ถึงที่ทำการอุทยานฯ

### น้ำตก

**สิรินธร น้ำตก**

แวง ลักษณะโดยทั่วไปไม่ใช่น้ำที่ตกมาจากผาสูง หาก

แต่เป็นลักษณะธารที่ค่อยๆ ลอดจากแนวป่าสูง มีแอ่งน้ำลานหิน

ธารน้ำตกจะไหลไปรวมที่คลองอัยกาติง ที่ตั้งโครงการสำรวจและรวบรวมพันธุ์ไม้ดึกดำบรรพ์

ป่าภาคใต้ ในสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงรวมไว้กว่า ๕๐๐ ชนิด ผู้สนใจเข้าชมได้ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ นาฬิกา

การเดินทาง อยู่ห่างจากอำเภอแวงไปทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๕๕ ประมาณ ๓ กิโลเมตร จากนั้นเข้าไปตามถนนเพื่อควมมั่นคงอีกประมาณ ๓ กิโลเมตร จากปากทางเข้าไปอีกประมาณ ๓๐๐ เมตร

**เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอาลา-บาลา** เป็น

พื้นที่อนุรักษ์แห่งใหม่ของประเทศไทย ได้รับการประกาศจัดตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙ อันเป็นแนวชายแดนไทย-มาเลเซีย มีพื้นที่ประมาณ ๓๓๐,๐๐๐ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ภูเขาต้นกาลาศรี ป่าอาลาและป่าบาลา เป็นผืนป่าดงดิบที่ไม่ต่อเนื่องกัน แต่ได้รับการประกาศเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเดียวกัน คือ ป่าอาลา ในเขตอำเภอเบตง จังหวัดยะลา และอำเภอจะแนะ จังหวัดนราธิวาส ส่วนที่เปิดให้ประชาชนเข้าไปศึกษาธรรมชาติได้คือป่าบาลาเท่านั้น ป่าบาลามีพื้นที่ครอบคลุมอำเภอแวงและอำเภอสุนทรจิระ จังหวัดนราธิวาส





มีการติดถนนสายความมั่นคง (ทางหลวงหมายเลข ๓๑๖๒) ไปข้ามเทือกเขาสันกาลาคีรี ทำให้การเข้าถึงพื้นที่ป่าง่ายขึ้น เริ่มจากบ้านบุญเกะดา อำเภอบางแก้ว ตัดผ่านป่าบาบา ไปสิ้นสุดที่บ้านบุญเกะดา ในอำเภอสัตตพร รวมระยะทาง ๑๔ กิโลเมตร ตลอดช่วงทางมีสภาพเป็นป่าดงดิบที่สมบูรณ์ที่สุดในประเทศไทย ห่างจากที่ทำการเขตฯ มาประมาณ ๕ กิโลเมตร มีจุดชมสัตว์

ยังมีสัตว์ป่าที่อาศัยอยู่หลายชนิดเป็นสัตว์ที่หายากในไทย เช่น ชะนีดำใหญ่ หิซเซียมัง มีสีดำตลอดตัว และขนาดใหญ่มากกว่าชะนีธรรมดาเกือบเท่าตัว ชะนีมีสีดำ ซึ่งปกติจะพบเฉพาะในป่าบนเกาะสุมาตรา บอร์เนียว และปาปัวนิวกินีเหนือของมาเลเซียถึงทางใต้ของไทยเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีนกทูต ซึ่งเป็นนกขนาดใหญ่ที่สุดในโลกในประเทศไทย ความยาวจากปลายปากถึงกันประมาณ ๑ ฟุต น้ำหนักกว่า ๕ กิโลกรัม และจากการสำรวจ พบสัตว์ป่าสงวน ๔ ชนิด คือ เสี่ยงผา ลมเสร็จ แมวลายหินอ่อน และกระซู่

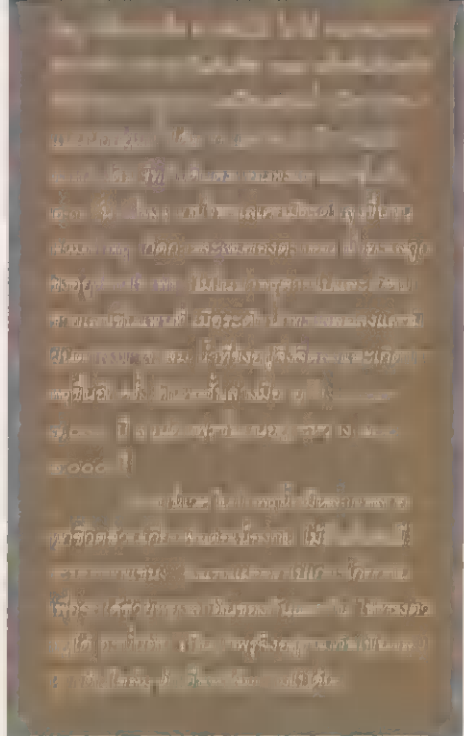
นกเงือกซึ่งเป็นดัชนีชี้วัดความสมบูรณ์ของป่า และเป็นนกหายากชนิดหนึ่ง แต่ในป่านี้พบถึง ๙ ใน ๑๒ ชนิด ซึ่งนกเงือกที่พบในไทย ได้แก่ นกเงือกปากย่น นกเงือกขนหิน เป็นนกเงือกชนิดเดียวที่มีถิ่นกำเนิดที่ราบ ชาวบ้านในอินโดนีเซียจึงล่านกขนหินเพื่อเอาหนังไปแกะสลักอย่างางช้าง นกเงือก นกกก นกเงือกหัวหงอก นกเงือกปากดำ นกเงือกหัวแรด นกเงือกดำ นกเงือกกรามช้าง

ผู้ที่ประสงค์เข้าพื้นที่เพื่อศึกษาธรรมชาติ ต้องทำหนังสือแจ้งความประสงค์มาล่วงหน้าเพื่อขอรับการขออนุญาตเข้าป่าจาก บ.ป.น. ๓ อำเภอบางแก้ว จังหวัดนราธิวาส ๙๔๑๑๐๐ หรือฝ่ายกิจการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าจาก บ.ป.น. ๓ อำเภอบางแก้ว จังหวัดนราธิวาส ๙๔๑๑๐๐ หรือฝ่ายกิจการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าจาก บ.ป.น. ๓ อำเภอบางแก้ว จังหวัดนราธิวาส ๙๔๑๑๐๐

การเดินทาง จากอำเภอบางแก้วไปบ้านบุญเกะดา ก่อนถึงเขตแดน เลี้ยวขวาตามป้ายบอกทาง

หรือใช้บริการรถรับจ้างบริเวณตลาดอำเภอบางแก้ว และสถานีรถไฟสุโขทัย

ฤดูกาลที่เหมาะสมแก่การไปศึกษาธรรมชาติที่นี่คือตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์จนถึงเดือนกันยายน ซึ่งจะมีฝนตกมาไม่มากเกินไปนัก





## ผ่านแดนเยือนเพื่อนบ้าน

**ผ่านแดน** (ด้านตากใบ) ตั้งอยู่ที่บ้านตาบา ตำบลเจ๊ะเห อยู่ห่างจากตัวอำเภอตากใบราว ๓ กิโลเมตร ตามเส้นทางหมายเลข ๔๐๘๔ (อำเภอเมือง-อำเภอตากใบ) เป็นช่องทางการท่องเที่ยว และค้าขายระหว่างประเทศไทย-มาเลเซีย อีกแห่ง

หนึ่งนอกจากด่านสุโงโกลก ผู้ที่จะข้ามไปซื้อของที่ร้านค้าปลีกมาเลเซีย ด้านศุลกากรพินากันกูโบ ของประเทศมาเลเซีย สามารถข้ามไปได้เลยแบบเข้าไป-เย็นกลับ แต่หากจะข้ามไปนานกว่านั้น สามารถข้ามไปผ่านแดน แบบ ๓ เดือน เข้า-ออกครั้งเดียวได้ โดยต้องเตรียมคำร้องจากสำนักงานอำเภอที่ตัวเองมีชื่อในทะเบียนบ้านไปยื่นที่สำนักงานอำเภอตากใบ สอบถามรายละเอียดที่โทรศัพท์ ๐ ๗๓๕๘-๓๖๑๙ การข้าม



พาก สามารถข้ามไปโดยเรือหางยาว หรือแพขนานยนต์ก็ได้ (อยู่กันคนละท่า) ออกจาก ๑๕ นาที ถึงระหว่างเวลา ๐๖.๓๐-๑๗.๑๕ นาฬิกา ค่าโดยสารคนละ ๖ บาท เท่ากันทุกท่า จักรยานยนต์ ๑๕ บาท รถ ๔ ล้อ ๕๕ บาท รถปิคอัพ ๑๐๐ บาท การนำรถยนต์เข้าไป ถ้าจะไปไกลกว่าด้านศุลกากร จะต้องทำประกันรถยนต์สำหรับวิ่งในประเทศมาเลเซียก่อน และมีข้อกำหนดว่า ต้องเป็นรถที่ติดฟิล์มไม่เกิน ๕๐ เปอร์เซ็นต์ และมีเข็มขัดนิรภัย เพราะฝั่งมาเลเซียเข้มงวดเรื่องความปลอดภัยรถยนต์ มีบริษัทรับทำประกันรถยนต์ทั้งฝั่งไทยและฝั่งมาเลย์ ที่ฝั่งไทยทำได้สะดวกเพราะมีหลายบริษัท ค่าประกันประมาณ ๖๐๐-๘๐๐ บาท ระยะเวลาประกัน มีหลายแบบตั้งแต่ ๙ วัน ถึง ๑ ปี

ตัวเมืองสุโงโกลก ดูจะคึกคักกว่าตัวเมืองนราธิวาส คงเพราะเป็นด้านการค้าขายแดนที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัด และยังเดินทางข้ามไปมาได้สะดวกทั้งคนไทยและคนมาเลเซีย มีการสร้างสะพานเชื่อมระหว่างประเทศ เปิดระหว่างเวลา ๐๕.๐๐-๒๒.๐๐ นาฬิกา ชาวไทยมักข้ามไปยั้งฝั่งรันตูป็นยิ่งเพื่อซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า ของกินเล่น ส่วนคนมาเลเซียจะข้ามมาซื้ออาหาร และผลไม้

ด้านสุโงโกลกอยู่ห่างจากสถานีรถไฟสุโงโกลก ประมาณ ๑ กิโลเมตร การเดินทางจากตัวเมืองนราธิวาส สามารถเดินทางไปยังอำเภอสุโงโกลกได้ ๓ เส้นทาง คือ จากตัวเมือง ใช้ทางหลวงหมายเลข ๔๐๕๕ (นราธิวาส-ระแงะ) แล้วแยกซ้ายที่บ้านมะนังตายด ไปตามเส้นทางหมายเลข ๔๐๕๖ ผ่านอำเภอสุโงปาดิ เข้าสู่อำเภอสุโงโกลก หรืออาจใช้ทางหลวงหมายเลข ๔๐๘๔ จากตัวเมืองนราธิวาส ไปยังอำเภอตากใบ แล้วเลี้ยวขวาเข้าสู่เส้นทางหมายเลข ๔๐๕๗ (ตากใบ-สุโงโกลก) เป็นระยะทาง ๖๖ กิโลเมตร จากด้านสุโงโกลก สามารถขับรถข้ามสะพานเข้าไปเที่ยวเมืองโกตาบารู ของมาเลเซียได้ แต่รถที่จัสเข้าไปได้ทั้งการประกันรถยนต์ การขอใบผ่านแดนสอบถามรายละเอียดที่โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๑-๔๒๔๖



## เทศกาลและงานประเพณี

งานของดีเมืองนรา เป็นงานที่รวบรวมสิ่งที่เป็นจุดเด่นของจังหวัดนราธิวาส เช่น งานแสดงผลผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพพิเศษ งานวันกระจูด งานประชันเสียงนกเขาหวาน งานวันสงกรานต์ และงานแข่งเรือก้อและหน้าพระที่นั่ง กำหนดจัดงานประมาณเดือนกันยายนของทุกปี

**การแข่งขันเรือก้อและเรือยาวหน้าพระที่นั่ง** โดยจัดให้มีการแข่งเรือก้อและขึ้นในลำน้ำบางนรา บริเวณตรงข้ามกับศาลาประชาคม การแข่งเรือนี้จัดเป็นเทศกาลประจำปี ในช่วงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ตลอดจนพระราชมารดาเสด็จแปรพระราชฐานมาประทับที่พระราชวังนันทอุทยานราชินีนาถ

**วันลองกอง** เป็นกิจกรรมอีกอย่างหนึ่งของจังหวัดนราธิวาส ที่จัดขึ้นในช่วงใกล้เคียงกับการแข่งเรือก้อและหน้าพระที่นั่ง โดยจัดขึ้นที่บริเวณศาลาประชาคมจังหวัดนราธิวาส เพื่อเผยแพร่และส่งเสริมการปลูกลองกองอันเป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงโด่งดังของจังหวัดนราธิวาส โดยเฉพาะลองกองตันหยงมัส กิจกรรมสำคัญในงานรวมไปถึงการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการปลูก การดูแลรักษา การออกจำหน่าย และการประกวดผลลองกอง

**งานกระจูด** เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งของจังหวัด

นราธิวาส ที่จัดขึ้นในช่วงใกล้เคียงกับการแข่งเรือก้อและเรือยาวหน้าพระที่นั่งบริเวณศาลาประชาคม เพื่อเผยแพร่และส่งเสริมการผลิตผลิตภัณฑ์จากกระจูดอันเป็นหนึ่งของโครงการศิลปาชีพในจังหวัดนราธิวาส เช่น จากหมู่บ้านทอน และบ้านพิภพทอง เป็นต้น กิจกรรมในงานประกอบด้วยการจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับการผลิตตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบ คือต้นกระจูดอันเป็นวัชพืชในเขตป่าพรุ หรือที่ลุ่มน้ำแข็งของจังหวัดนราธิวาส ไปจนถึงการนำไปสานเป็นผลิตภัณฑ์สวยงามต่าง ๆ และตัดแปะเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่งดงามแปลกตา เช่น หมวก กะเปาะกีด ที่ใส่ของต่าง ๆ ผ้าชี โป๊ะไฟ นอกจากนี้ยังมีการจัดประกวดและการออกร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์กระจูด

**งานหมักราชเจ้าแม่โต๊ะโมะ** เป็นเทศกาลสำคัญของอำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งจัดให้ขึ้นในเขตเทศบาลตำบลบาเจาะ ประมาณปลายเดือนเมษายนหรือต้นเดือนพฤษภาคมของทุกปี จำนวนวันและวันที่ในการจัดงานนั้นไม่แน่นอนในแต่ละปี เชื่อกันว่าขึ้นอยู่กับดวงประสงค์ของเจ้าแม่ ซึ่งคณะกรรมการศาลเจ้าจะถามผ่านพิธีเข้าทรง ลักษณะของงานประกอบด้วยขบวนแห่ ภาคพิธีกรรมและภาคมหรสพ สำหรับขบวนแห่นำโดยขบวนแห่เจ้าแม่แบบการแห่พระจีนทั่วไป ตามด้วยรถบุปผชาติ ขบวนการแสดงรำของโรงเรียนต่างๆ ขบวนเห็ดสิงโตและมังกร ซึ่งแห่แห่ไปตามถนนสำคัญในเขตเทศบาล ส่วนภาคพิธีกรรมมีการเข้าทรงแสดงอภินิหาร เช่น การไต่บันไดไม้ สำหรับภาคมหรสพมีหลายประเภท มีการแสดงของวงโยทาทิธ ตลอดจนการออกร้านจำหน่ายสินค้าต่างๆ และนิทรรศการของหน่วยงานราชการ



๑๕



ศูนย์ท่องเที่ยววัฒนธรรม



## สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

หมู่บ้านทอน ตั้งอยู่ที่ตำบลโคกเคียน ห่างจากตัวเมืองตามเส้นทางหลวงหมายเลข ๔๑๓๖ (นราธิวาส-บ้านทอน) ประมาณ ๑๖ กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านชาวประมงไทยมุสลิม เป็นแหล่งผลิตเรือกอกและถังของจริงและจำลอง เรือกอกและจำลองเด็กบางคนในหมู่บ้านจะใช้เวลารว่างมานั่งจัดทำเรือกอกและ ศิลปะพื้นบ้านของพวกเขาเอง นอกจากนี้ยังมีผลิตภัณฑ์จากกระจุ๊ดแลตปาหนัน เช่น ซองใส่แว่น กระเป๋า ไปจนถึงเสื้อที่มีลวดลายและสีสันสวยงามลงตัว หากรักนาฏศิลป์ จะมีอายุการใช้งานถึง ๑๐ ปี ระดับราคาของผลิตภัณฑ์ต่างๆไม่แพงนักตั้งแต่ ๓๐ บาท ไปจนถึงหลักร้อย และที่นี่ยังเป็นแหล่งผลิตน้ำบูดูและข้าวเกรียบ

ปลาที่ขึ้นชื่อของจังหวัดนราธิวาสอีกด้วย ตย๑๑๑ แนวหาจะเห็นแผงตากปลาเรียงรายอยู่ มีตุ่มซีเมนต์ใส่บูดูจำนวนมาก นักท่องเที่ยวสามารถแวะมาชมวิธีการผลิตและซื้อของฝากได้ทุกวัน แต่ปกติในปลายวันศุกร์ ชาวบ้านมักจะไปทำละหมาดและพักผ่อน ซึ่งไม่สะดวกนักหากจะแวะมาเวลานี้

หมู่บ้านยะกัง เป็นชุมชนเก่าแก่ ตั้งแต่ครั้งนราธิวาสยังเป็นหมู่บ้านบางนรา ปัจจุบันเป็นแหล่งผลิตผ้าปาเต๊ะ หรือผ้าบาติก ที่สำคัญแห่ง

หนึ่งของจังหวัด อยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดไปตามทางหลวง สาย ๔๐๕๕ (อำเภอเมืองนรา-อำเภอกระแจะ) ระยะทางประมาณ ๔ กิโลเมตร เลี้ยวเข้าถนนยะกัง ๒ ซอย ๖ ประมาณ ๗๐๐ เมตร

กลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าปาเต๊ะบ้าน ผ้าปาเต๊ะบ้านอ่าวมะนาว ผ้าปาเต๊ะบ้านยะกัง ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส

กลุ่มผ้าทอผ้าบาติกบ้านสาเกต หมู่ที่ ๕ ตำบลสาเกต อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอสุไหงปาดีไปทางอำเภอแว้ง ประมาณ ๙ กิโลเมตร

บ้านรันตัน หมู่ที่ ๒ ตำบลตันหยงมัส อำเภอกระแจะ หมู่บ้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากส้มแขก เช่น ส้มแขกแก้ว น้ำส้มแขก ชาส้มแขก

ลองกอง เป็นผลไม้ที่ขึ้นชื่อที่สุดของจังหวัดนราธิวาส พันธุ์ที่มีชื่อ คือ ลองกองบ้านซีโป อำเภอกระแจะ เป็นพันธุ์ไม้ชนิดเดียวกับลางสาด มีเปลือกหนาและไม่มียางเหมือนลางสาด มีเนื้อน้อยกว่าแต่มีรสหวานกว่า อีกพันธุ์หนึ่งที่รสชาติดี คือ ลองกองตันหยงมัส ซึ่งเป็นลองกองซีโปที่นำมาปลูกที่บ้านตันหยงมัส ลองกองจะออกผลประมาณกลางเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน

ปลาเกะเค็ม เป็นปลาเค็มแห้งที่มีเนื้อนุ่ม รสชาติอร่อยที่สุดและแพงที่สุดในประเทศไทย ได้รับการยกย่อง และมีความนิยมจากนักชิมทั่วไป ผลิตภัณฑ์ปลาเค็มจะเห็น อำเภอดากโบ



## ที่พัก

### อำเภอเมืองนราธิวาส

เกสท์เฮาส์ ถนนนราธิวาส-บ้านดอน ๐-๗๕๕๑-๓๑๓๓  
แกรนด์ ถนนพิชิตบำรุง ๐-๗๕๕๑-๓๐๖๗ คาเซย์ ถนน  
ภูผาก๊กติ ๐-๗๕๕๑-๑๐๑๔ เจ้าพระยารัตนธรรมาภินันท์ ถนนสุริย-  
ประดิษฐ์ ๐-๗๕๕๑-๑๗๒๖ ต้นหยง ถนนโสภาพิสัย  
๐-๗๕๕๑-๑๔๗๗-๙, ๐-๗๕๕๑-๑๔๓๑-๓ ทริยาทอง

ถนนพิชิตบำรุง ๐-๗๕๕๑-๑๐๖๗ ทิพวรรณ ถนนเจริญพงศ์ ๐-๗๕๕๑-๑๔๗๒ นราธิวาส ถนนภูผาก๊กติ  
๐-๗๕๕๑-๑๐๖๓ บางนรา ถนนภูผาก๊กติ ๐-๗๕๕๑-๓๐๓๖ บึงกาโล (ของเทศบาล) หาดนราทัศน์  
๐-๗๕๕๑-๑๐๒๔, ๐-๗๕๕๑-๑๑๒๙ แปซิฟิก ถนนวรคามพิพิธ ๐-๗๕๕๑-๑๐๗๖ ปาหนันรีสอร์ท ถนน  
นราธิวาส-ตากใบ ๐-๗๕๕๑-๔๗๔๙ เขียวราช ถนนพิชิตบำรุง ๐-๗๕๕๑-๓๑๔๔ เร็กซ์ ถนนจำรูญนรา  
๐-๗๕๕๑-๑๑๓๔, ๐-๗๕๕๑-๑๑๙๐ รอยัล ปริ้นเซส ถนนพิชิตบำรุง ๐-๗๕๕๑-๕๐๔๑-๕๐ ย่านมะนาว  
รีสอร์ท ตำบลกะลุวอเหนือ ๐-๗๕๕๑-๓๖๔๓

### อำเภอสุไหงโก-ลก

เกนดิง ถนนเอเชีย ๑๘ ๐-๗๖๖๑-๓๒๓๑-๔๐ แกรนด์ การ์เด็น ถนนประชาวิวัฒน์ ซอย ๓ ๐-๗๖๖๑-  
๓๕๐๑-๔ กรุงเทพมหานคร ถนนวิสุทธิก ๐-๗๖๖๑-๑๕๑๑ คัมอิน ถนนสวัสดิ์วงศ์ ๐-๗๖๖๑-๑๑๘๗ คาเซย์  
ถนนทรายทอง ๖ ๐-๗๖๖๑-๑๕๐๑, ๐-๗๖๖๑-๔๓๙๖ โชนัน ถนนเจริญเขต ๐-๗๖๖๑-๑๔๒๑ ชาวอวย  
ถนนเจริญเขต ๐-๗๖๖๑-๑๐๙๓ ดาริลิ่ง-๑-๒ ถนนประชาสำราญ ทักษิณ ๓ ถนนประชาลีลาศ  
๐-๗๖๖๑-๑๐๑๐, ๐-๗๖๖๑-๑๐๙๓ ทักษิณ ๒ ถนนประชาสำราญ ๐-๗๖๖๑-๑๐๘๘, ๐-๗๖๖๑-  
๑๒๒๐ ไทยโฮเต็ล ถนนอารีมรรคา ๐-๗๖๖๑-๓๓๔๔, ๐-๗๖๖๑-๑๔๖๗ ไทยแถมทอง ถนนประชา  
วิวัฒน์ ๐-๗๖๖๑-๑๖๙๔ ไทยเอก ถนนวงศ์วิถี ๐-๗๖๖๑-๑๐๕๒, ๐-๗๖๖๑-๑๑๓๖ ฮานีโฮเต็ล ถนนขึ้น  
มรรคา ๐-๗๖๖๑-๑๐๔๖, ๐-๗๖๖๑-๑๒๔๑ ฮิรา ริเจนท์ ถนนเจริญเขต ซอย ๓ ๐-๗๖๖๑-๓๔๐๑-๒  
น้ำไทย ๒ ซอยภูธร ถนนเจริญเขต ๐-๗๖๖๑-๑๑๖๓ ปาร์คสัน ซอยภูธร ถนนเจริญเขต ๐-๗๖๖๑-  
๒๗๙๙-๙๐ พลาซ่า ถนนเทศบาล (ข้างที่ทำการไปรษณีย์) ๐-๗๖๖๑-๑๔๗๕-๖, ๐-๗๖๖๑-๓๓๓๕  
พิมาน ถนนเจริญเขต ๐-๗๖๖๑-๑๔๖๔ มายเฮาส์ ถนนสฤษดิ์วงศ์ ๐-๗๖๖๑-๓๐๒๙, ๐-๗๖๖๑-๓๕๖๙  
มารีน้า ถนนเจริญเขต ๐-๗๖๖๑-๓๔๘๔-๕ มาคิ ถนนขึ้นมรรคา ๐-๗๖๖๑-๓๒๑๔, ๐-๗๖๖๑-๓๑๒๒  
เมอริลิน ถนนเจริญเขต ๐-๗๖๖๑-๑๐๐๓, ๐-๗๖๖๑-๑๕๖๖, ๐-๗๖๖๑-๑๔๓๓ แมรี่ ถนนอารีมรรคา  
๐-๗๖๖๑-๑๓๓๙ วาม้า ถนนลิวิวงศ์ ๐-๗๖๖๑-๑๔๓๙, ๐-๗๖๖๑-๑๔๘๗ ลิลลา ถนนสฤษดิ์วงศ์  
๐-๗๖๖๑-๑๑๘๘, ๐-๗๖๖๑-๓๕๒๑-๓ ลี ถนนอารีมรรคา ๐-๗๖๖๑-๑๐๖๓ วาเลนไทน์ ถนนวามัน  
ฮ้านวอย ๐-๗๖๖๑-๑๒๒๒, ๐-๗๖๖๑-๒๒๙๙-๓๐๐ เวนิส พาเลซ ถนนขึ้นมรรคา ๐-๗๖๖๑-๑๒๐๐,  
๐-๗๖๖๑-๑๓๙๗ สติเล้า ถนนวามันฮ้านวอย ๐-๗๖๖๑-๒๒๔๐๘ อมรินทร์ ถนนประชาวิวัฒน์ ๐-๗๖๖๑-  
๑๑๐๘ อินเตอร์ทาวเวอร์ ถนนประชาวิวัฒน์ ๐-๗๖๖๑-๑๑๙๒, ๖๑๑๗๐๑-๑ อิมเพลส ถนนเจริญเขต  
ซอย ๓ ๐-๗๖๖๑-๒๖๔๗-๘ เอราวัณเกสท์เฮาส์ ถนนเจริญมรรคา ๐-๗๖๖๑-๒๕๒๖ เอเชีย  
ถนนเจริญเขต ๐-๗๖๖๑-๑๙๐๐

### อำเภอตากใบ

ตาบาพลาซ่า ถนนตากใบ-ตาบา ๐-๗๕๕๑-๑๒๓๒ ตากใบลาภาน์ รีสอร์ท ๐-๗๕๕๑-๑๔๗๘ พรเพชร  
ถนนตาบาเมืองใหม่ ๐-๗๕๕๑-๑๑๕๔, ๐-๗๕๕๑-๑๓๓๒ มัสยิดร็อดิฟ ถนนตาบาเมืองใหม่  
๐-๗๕๕๑-๑๑๕๕, ๐-๗๕๕๑-๑๑๒๓-๔



๗๗



ศูนย์ท่องเที่ยว นราธิวาส



## ร้านอาหาร

### อำเภอเมืองฯ

กัลปิงหา ถนนวรคาม

พิพิธ ๐-๗๓๕๑-๒๐๒๙

ต้นหยง (โรงแรมต้นหยง)

ถนนโสภณพิสัย ๐-๗๓๕๑-๑๔๗๗-๙ ตีเต็น ถนนจำรูญนรา ๐-๗๓๕๑-๒๑๑๐ แพร่น้ำ ถนนนราธิวาส-ตากใบ ๐-๗๓๕๑-๑๕๕๙ ครัวสุกี้ ถนนวิจิตรไชยบุลย์ ๐-๗๓๕๑-๒๘๙๙-๕-๕ สมานรส ถนนสุริยประดิษฐ์ ๐-๗๓๕๑-๑๔๒๕ บางนรา ถนนตากใบ ตำบลบางนาค ๐-๗๓๕๑-๓๑๐๘ มังกรทอง ถนนภูผาภักดี ตำบลบางนาค ๐-๗๓๕๑-๑๘๓๕ เรือนไทย ถนนลัดติยรายา ๐-๗๓๕๑-๒๕๙๑ ดา ถนนระแงะมรรคา ๐-๗๓๕๑-๑๖๘๙ เรือนแพ โครงการพัฒนาลุ่มน้ำบางนรา ตำบลพลพร้อน ๐-๗๓๕๑-๒๕๕๓

### อำเภอสุไหงโก-ลก

บั๊กมัย ถนนเจริญเขต ๐-๗๓๖๑-๒๐๓๐ สุติริน (ในโรงแรมแกรนด์ การ์เด็น) ถนนประชาวิวัฒน์ ซอย ๓ ๐-๗๓๖๑-๓๕๐๑-๔ อาร่า (ในโรงแรมอาร่า รีเจนท์) ซอยภูธร ถนนเจริญเขต ๐-๗๓๖๑-๑๘๐๑-๒ รสสยาม ถนนขึ้นมรรคา ๐-๗๓๖๑-๑๓๖๐, ๐-๗๓๖๑-๓๐๒๑ ลิลลาลา (โรงแรมลิลลาลา) ถนนสุฤชติวงศ์ ๐-๗๓๖๑-๓๕๒๑-๓ เมอติณ (โรงแรมเมอติณ) ถนนเจริญเขต ๐-๗๓๖๑-๑๐๐๓ อุดมาน ถนนวรคามินทร์ ๐-๗๓๖๑-๑๕๖๑ เคียรไทย ถนนทรายทอง ๒ ๐-๗๓๖๑-๓๙๖๙ ร่มไพร ถนนทรายทอง ๒ ๐-๗๓๖๑-๓๘๑๔ ลูกโซ่ ถนนประชาวิวัฒน์ ๐-๗๓๖๑-๓๓๕๙ อิบราฮิม ถนนบุษยพันธ์ ๐-๗๓๖๑-๑๖๘๖ หงษ์ทอง ถนนขึ้นมรรคา ๐-๗๓๖๑-๑๓๖๔ ดีเซมเบอร์ ถนนเจริญเขต ๐-๗๓๖๑-๒๓๔๐ บะกุเต้ ถนนประชาวิวัฒน์ ซอย ๓ ใกล้โรงแรมแกรนด์ การ์เด็นท์ ๐-๗๓๖๑-๑๖๖๖





## การเดินทาง

รถยนต์ ระยะทาง ๑,๑๔๙ กิโลเมตร

จากกรุงเทพฯ ตามทางหลวงหมายเลข ๔ ผ่านจังหวัด  
ประจวบคีรีขันธ์-ชุมพร และทางหลวงหมายเลข ๔๑  
ผ่านสุราษฎร์ธานี-นครศรีธรรมราช-พัทลุง-หาดใหญ่  
ต่อด้วยทางหลวงหมายเลข ๔๒ (หาดใหญ่-ปัตตานี)  
แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าสู่จังหวัดปัตตานี ไปยังจังหวัดนราธิวาส  
โดยใช้ทางหลวงหมายเลข ๔๒ (ปัตตานี-นราธิวาส)  
อีกประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตร สอบถามเส้นทางและ  
แจ้งเหตุตำรวจทางหลวง โทรศัพท์ ๑๑๙๓

รถโดยสารประจำทาง บริษัทขนส่ง จำกัด

บริการรถกรุงเทพฯ-นราธิวาส-สุโขทัย-โลก ทุกวัน สอบถาม  
เพิ่มเติมที่โทรศัพท์ ๐-๒๔๓๕-๑๑๙๓-๒๐๐, ๐-๒๔๓๕-  
๗๗๙๒ (ปรับอากาศ), ๐-๒๔๓๕-๕๕๕๗-๗ (ธรรมดา)  
สถานีขนส่งนราธิวาส โทรศัพท์ ๐-๗๓๕๑-๑๘๕๕ สถานี  
ขนส่งสุโขทัย-โลก โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๑-๒๐๕๕

รถไฟ การรถไฟแห่งประเทศไทย เปิดบริการ

เดินรถไฟระหว่างกรุงเทพฯ-นราธิวาส (ต้นหยงมัส)-  
สุโขทัย-โลก ทุกวัน ทั้งรถด่วนและรถเร็ว สอบถามเพิ่มเติมที่  
โทรศัพท์ ๐-๒๒๒๓-๗๐๑๐, ๐-๒๒๒๓-๗๐๒๐, ๑๖๙๐  
(สถานีรถไฟกรุงเทพ) โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๑-๑๑๖๒,  
๐-๗๓๖๑-๔๐๖๐ (สถานีรถไฟสุโขทัย-โลก)

เครื่องบิน บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน)

บริการเที่ยวบิน กรุงเทพฯ-ภูเก็ต-นราธิวาส ทุกวัน  
สอบถามรายละเอียดที่โทรศัพท์ ๐-๒๒๔๐-๐๐๖๐  
(กรุงเทพฯ) ๐-๗๓๕๑-๑๑๖๑, ๐-๗๓๕๑-๓๐๙๐  
(นราธิวาส) ๐-๗๓๖๑-๒๐๒๒, ๐-๗๓๖๑-๑๔๓๗  
(สุโขทัย-โลก) ๐-๗๓๕๖-๕๑๕๗ (สนามบินนราธิวาส)  
การเดินทางในตัวจังหวัด

จากสนามบิน มีรถตู้ไปสุโขทัย-โลก ๑๔๐ บาท

ด้านตึก ๑๔๐ บาท นราธิวาส ๕๐ บาท

รถโดยสารประจำทางเส้นทางต่างๆก็จะแวะมารับ

ผู้โดยสารบริเวณหน้าที่ว่าการอำเภอ เวลาบริการประมาณ  
๐๖.๐๐-๑๗.๐๐ นาฬิกา

บริเวณแยกหอนาฬิกา เป็นท่าจอดรถตู้วิ่งบริการ

สายนราธิวาส-สุโขทัย-โลก และนราธิวาส-ตากใบ ออกทุก  
ครึ่งชั่วโมง วิ่งบริการระหว่างเวลา ๐๕.๐๐-๑๗.๐๐ นาฬิกา



## หมายเลขโทรศัพท์ที่สำคัญ

สำนักงานจังหวัด	๐-๗๓๕๑-๑๔๕๐
ศาลากลางจังหวัด	๐-๗๓๕๑-๑๔๙๕
เทศบาลเมือง	๐-๗๓๕๑-๑๐๙๘
ตำรวจท่องเที่ยว	๑๑๕๕
ตำรวจทางหลวง	
ส.ทล.๕ ก.๗ โคกโพธิ์	๐-๗๓๕๑-๑๐๙๑
หน่วยกู้ภัยนราธิวาส	๐-๗๓๕๑-๑๔๗๖
สถานีตำรวจภูธร	
อำเภอเมืองนราธิวาส	๐-๗๓๕๑-๑๑๗๗, ๐-๗๓๕๑-๑๔๑๕
ไปรษณีย์จังหวัด	๐-๗๓๕๑-๑๐๙๓
องค์การโทรศัพท์	๐-๗๓๕๑-๑๑๓๒
การบินไทย (นราธิวาส)	๐-๗๓๕๑-๑๑๖๒, ๐-๗๓๖๑-๒๐๒๒
โรงพยาบาลนราธิวาส	๐-๗๓๕๑-๑๐๖๐, ๐-๗๓๕๑-๑๑๗๒
โรงพยาบาลสุโขทัย-โลก	๐-๗๓๖๑-๑๕๖๐, ๐-๗๓๖๑-๑๑๐๙
โรงพยาบาลตากใบ	๐-๗๓๕๑-๑๒๐๐
โรงพยาบาลระแงะ	๐-๗๓๖๑-๑๒๓๗
โรงพยาบาลรือเสาะ	๐-๗๓๕๑-๑๑๙๑, ๐-๗๓๕๑-๑๑๕๘
โรงพยาบาลศรีสาคร	๐-๗๓๕๑-๒๔๓๐
โรงพยาบาลสุไหงปาตี	๐-๗๓๖๑-๑๑๖๙
โรงพยาบาลสุคีริน	๐-๗๓๖๑-๑๒๓๖
โรงพยาบาลแว้ง	๐-๗๓๖๑-๑๑๖๖, ๐-๗๓๖๑-๑๐๐๘

ข้อมูลรายละเอียดในเอกสารนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้  
ตรวจสอบข้อมูลก่อนการเดินทางที่ Call Center ๑๖๗๒

## การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

สำนักงานภาคใต้ เขต ๓ (นราธิวาส)

ถนนเอเชีย ๑๘ สุโขทัย-โลก จังหวัดนราธิวาส

โทรศัพท์ ๐-๗๓๖๑-๒๒๒๖, ๐-๗๓๖๑-๒๒๓๐

โทรสาร ๐-๗๓๖๑-๕๒๓๐

พื้นที่ความรับผิดชอบ: นราธิวาส ยะลา ปัตตานี  
เว็บไซต์

<http://i.am/tmelayu>

<http://www.narathiwat.com>

<http://relaxer.hypermart.net/province/>

[narathiwat/index.html](http://narathiwat/index.html)





จัดทำโดย

อนุสาร อ.ส.ท.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

๒๐๒ อาคารเลข สองศอรัศ ถนนรัชดาภิเษก เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐

โทรศัพท์ ๐-๒๖๔๔-๑๒๒๒ โทรสาร ๐-๒๖๔๔-๑๔๓๓

www.tat.or.th e-mail : center@tat.or.th